

Поширення раритетного біорізноманіття в Україні

Records of rare biodiversity of Ukraine

Київ - Чернівці, 2024

Інститут ботаніки ім. М. Г. Холодного НАН України
Інститут зоології ім. І. І. Шмальгаузена НАН України
ГО «Українська природоохоронна група» (UNCG)

Поширення раритетного біорізноманіття в Україні

Records of rare biodiversity of Ukraine

Київ – Чернівці
Видавництво «Друк Арт»
2024

Рекомендовано до друку вченою радою Інституту ботаніки імені М. Г. Холодного НАН України
(протокол № 4 від 16 квітня 2024 р.).

Рецензенти: д. б. н., чл.-кор. НАН України **С. Л. Мосякін**, директор Інституту ботаніки ім. М. Г. Холодного НАН України; д. б. н. **В. О. Харченко**, директор Інституту зоології ім. І. І. Шмальгаузена НАН України; к. б. н. **М. Д. Бурлака**, Інститут ботаніки ім. М. Г. Холодного НАН України, Masaryk University; **О. В. Васильюк**, к. б. н. **В. В. Кавурка**, к. б. н. **Ю. К. Куцоконь**, к. б. н. **О. Д. Некрасова**, д-р філос. **О. Ю. Марущак**, Інститут зоології ім. І. І. Шмальгаузена НАН України; **О. І. Бронсков**, Національний природний парк «Тузлівські лимани»; к. б. н. **М. Ю. Русін**, Київський зоологічний парк загальнодержавного значення; к. б. н. **М. О. Зикова**, к. б. н. **С. С. Садогурська**, Інститут ботаніки ім. М. Г. Холодного НАН України

Поширення раритетного біорізноманіття в Україні. – Київ ; Чернівці : Друк Арт, П66 2024. – 472 с. (Серія: «Conservation Biology in Ukraine». Вип. 38)

ISBN 978-617-8129-70-5

У збірнику наведені відомості про знахідки у 2000-2024 роках рідкісних видів біоти України. У публікацію включені 98 статей за авторства 170 фахівців-біологів з різних наукових й освітніх установ України. Загалом подано інформацію про 4898 зустрічей тварин, 3985 знахідок рослин та 60 знахідок грибів і грибоподібних організмів, що охороняються в Україні на різних рівнях. Представлені у статтях зустрічі видів зафіксовані у природі понад як 420 колекторами або спостерігачами.

Для ботаніків, зоологів, мікологів, природоохоронців, працівників установ природно-заповідного фонду.

УДК 591.9+502.7

Records of rare biodiversity of Ukraine. – Kyiv ; Chernivtsi : Druk Art, 2024. – 472 p. (Series: «Conservation Biology in Ukraine». Iss. 38)

На титульній сторінці обкладинки: офрис оводоносна (*Ophrys oestriifera*) (джерело: <https://www.inaturalist.org/observations/124445432>), околиці с. Тилове, АР Крим, тимчасово окуповані території.

На зворотному боці обкладинки: мінога українська (*Eudontomyzon taurica*), Харківська обл., тимчасово окуповані території (фото Г. Гончаров); сатурнія мала (*Saturnia pavonia*), околиці с. Масани, прикордонна зона у Київській обл. (джерело: <https://www.inaturalist.org/observations/101450815>); пелікан рожевий (*Pelecanus onocrotalus*), НПП «Тузлівські лимани», Одеська область (фото О. Бронсков).

Видано ГО «Українська природоохоронна група» за фінансової підтримки IFAW.

This publication has been produced in the framework of the Ukraine Rescue Project, which is financed by IFAW. The contents of this publication are the sole responsibility of the Ukrainian Nature Conservation Group and cannot be taken to reflect the views of IFAW in any way.

Ця публікація підготовлена в рамках проекту Ukraine Rescue, який фінансується IFAW. Зміст цієї публікації є виключною відповідальністю Української природоохоронної групи і не може вважатися таким, що відображає погляди IFAW.

Маркова Тетяна Юріївна¹
Філатов Михайло Олексійович²
Філатова Ольга Віталіївна³

¹ ТОВ «Нертус Агро», Харків

² Державний біотехнологічний університет, Харків

³ Комунальний заклад «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» ХОР, Харків

ЗНАХІДКИ ПТАХІВ ЧЕРВОНОЇ КНИГИ УКРАЇНИ ТА РЕГІОНАЛЬНИХ ЧЕРВОНИХ СПИСКІВ ПОЛТАВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Спостереження за птахами проводили в Кременчуцькому районі Полтавської області впродовж 2022–2023 років та на початку 2024 року. Район дослідження розташований у межах Придніпровської низовини, в лісостеповій зоні і представлений агроландшафтами, де по невіддях збереглися фрагменти напівприродної рослинності. Регулярні дослідження проводили 1–2 рази на тиждень впродовж всього періоду спостережень в околицях с. Недогарки у болотистій низовині та по берегах ставка з угрупованнями *Phragmites australis* (Cav.) Trin. ex Steud. і видів *Typha* L. та *Carex* L. та

околицях с. Пашенівка на заболочених луках з окремими деревами та куртинами видів *Salix* L. та *Elaeagnus angustifolia* L. В околицях с. Максимівка та у Ландшафтному заказнику місцевого значення «Гора Пивиха» спостерігали за птахами 1–2 рази на місяць. В інших локаціях дослідження були нерегулярними.

В результаті досліджень були сфотографовані та визначені понад 110 видів птахів, 19 з яких є рідкісними. Треба зазначити, що на різноманіття орнітофауни впливає розташоване за 3–5 км від основних локацій Кременчуцьке водосховище.

Вид	Місце знахідки	Координати у десятиковій системі		Дата знахідки	Додаткова інформація
		широта	довгота		
Інформація щодо видів фауни птахів, занесених до Червоної книги України					
<i>Aythya nyroca</i> (Guldenstadt, 1770)	Кременчуцький р-н, Полтавська обл., ок. с. Недогарки, болото	49.163169	33.257892	27.03.2024	1 особина
<i>Bucephala clangula</i> (Linnaeus, 1758)	Кременчуцький р-н, Полтавська обл., ок. с. Недогарки, болото	49.163169	33.257892	13.03.2023	1-2 особини
--/--	--/--	--/--	--/--	06.03.2024	--/--
--/--	--/--	--/--	--/--	10.03.2024	--/--
--/--	--/--	--/--	--/--	19.03.2024	--/--
--/--	--/--	--/--	--/--	2024-03-22/24	--/--
<i>Circus cyaneus</i> (Linnaeus, 1766)	Кременчуцький р-н, Полтавська обл., ок. с. Недогарки, болото	49.163169	33.257892	2022-08-10	1 особина
--/--	--/--	--/--	--/--	19.10.2023	--/--
--/--	--/--	--/--	--/--	28.11.2023	--/--
--/--	--/--	--/--	--/--	2024-01-15/16	--/--
<i>Columba oenas</i> (Linnaeus, 1758)	Кременчуцький р-н, Полтавська обл., ок. с. Недогарки	49.160852	33.249821	19.03.2023	3 особини
<i>Haliaeetus albicilla</i> (Linnaeus, 1758)	Кременчуцький р-н, Полтавська обл., ок. с. Недогарки	49.181292	33.2554	29.03.2022	1 особина
--/--	Кременчуцький р-н, Полтавська обл., ок. с. Недогарки, болото	49.163169	33.257892	13.03.2023	1 особина
--/--	--/--	--/--	--/--	29.04.2023	--/--
--/--	--/--	--/--	--/--	20.01.2024	--/--

Вид	Місце знахідки	Координати у десятковій системі		Дата знахідки	Додаткова інформація
		широта	довгота		
--/--	Кременчуцький р-н, Полтавська обл. ок. с. Максимівка, Ландшафтний заказник місцевого значення (ЛЗМЗ) «Гора Пивиха»	49.191181	33.125472	02.03.2024	1 особина
<i>Himantopus himantopus</i> (Linnaeus, 1758)	Кременчуцький р-н, Полтавська обл., ок. с. Недогарки, болото	49.163169	33.257892	2023-07-16/24	1 особина
--/--	--/--	--/--	--/--	2023-07-27/30	--/--
<i>Lanius excubitor</i> (Linnaeus, 1758)	Кременчуцький р-н, Полтавська обл., ок. с. Недогарки, болото	49.163209	33.256912	11.06.2022	1 особина
--/--	--/--	49.163169	33.257892	25.11.2023	1 особина
--/--	--/--	--/--	--/--	20.12.2023	--/--
--/--	--/--	--/--	--/--	30.01.2024	--/--
--/--	--/--	--/--	--/--	02.02.2024	--/--
--/--	Кременчуцький р-н, Полтавська обл., ок. с. Пащенівка	49.188817	33.269816	21.01.2024	1 особина
<i>Mareca strepera</i> (Linnaeus, 1758)	Кременчуцький р-н, Полтавська обл., ок. с. Недогарки, болото	49.163169	33.257892	2023-04-16/18	4-6 особини
--/--	--/--	--/--	--/--	24.03.2024	--/--
<i>Picoides tridactylus</i> (Linnaeus, 1758)	Кременчуцький р-н, Полтавська обл. ок. с. Максимівка, Ландшафтний заказник місцевого значення (ЛЗМЗ) «Гора Пивиха»	49.194718	33.126646	14.05.2023	1 особина
Перелік видів птахів, які не занесені до ЧК України, але є рідкісними або такими, що постійно або тимчасово перебувають під загрозою зникнення в природних умовах на території Полтавської області					
<i>Cygnus olor</i> (Gmelin, 1789)	Кременчуцький р-н, Полтавська обл., ок. с. Недогарки, болото	49.163169	33.257892	2022/2023	Гніздиться 1 пара
<i>Leipicus medius</i> (Linnaeus, 1758)	Полтавська обл., м. Кременчук, парк	49.058567	33.4113	27.12.2023	1 особина
<i>Falco tinnunculus</i> (Linnaeus, 1758)	Кременчуцький р-н, Полтавська обл., ок. с. Недогарки, болото	49.163169	33.257892	15.06.2023	1 особина
--/--	--/--	--/--	--/--	15.01.2024	--/--
<i>Egretta alba</i> (Linnaeus, 1758)	Кременчуцький р-н, Полтавська обл., ок. с. Недогарки, болото	49.163169	33.257892	2022-06-10/ 09-22	3-12 особин
--/--	--/--	--/--	--/--	2023-03-14/ 10-31	--/--
--/--	--/--	--/--	--/--	2024-03-22, 24	--/--
<i>Fecidula hypoleuca</i> (Pallas, 1764)	Кременчуцький р-н, Полтавська обл., с. Недогарки	49.180103	33.253291	25.04.2022	2 особини
<i>Fecidula parva</i> (Bechstein, 1792)	Кременчуцький р-н, Полтавська обл., ок. с. Недогарки	49.163284	33.256486	02.09.2022	1 особина
<i>Phalacrocorax carbo</i> (Linnaeus, 1758)	Кременчуцький р-н, Полтавська обл., ок. с. Недогарки, водосховище	49.163792	33.238958	27.07.2022	2 особини
--/--	Кременчуцький р-н, Полтавська обл., ок. с. Недогарки, болото	49.163169	33.257892	08.10.2022	1 особина
--/--	--/--	--/--	--/--	24.06.2023	--/--
--/--	--/--	--/--	--/--	19.10.2023	--/--
--/--	Кременчуцький р-н, Полтавська обл., ок. с. Недогарки	49.154783	33.252328	13.05.2023	6 особин
--/--	--/--	49.174577	33.24958	19.06.2023	7 особин

Вид	Місце знахідки	Координати у десятковій системі		Дата знахідки	Додаткова інформація
		широта	довгота		
<i>Philomachus pugnax</i> (Linnaeus, 1758)	Кременчуцький р-н, Полтавська обл., ок. с. Недогарки, болото	49.163169	33.257892	06.08.2022	6 особини
--	Кременчуцький р-н, Полтавська обл., ок. с. Недогарки	49.186735	33.248104	01.10.2022	15 особин
<i>Podiceps ruficollis</i> (Pallas, 1764)	Кременчуцький р-н, Полтавська обл., ок. с. Недогарки, болото	49.163169	33.257892	08.10.2022	1-2 особини
--	--	--	--	18.08.2023	--
--	--	--	--	31.08.2023	--
--	--	--	--	17.09.2023	--
--	--	--	--	24.03.2024	--
<i>Spinus spinus</i> (Linnaeus, 1758)	Кременчуцький р-н, Полтавська обл., ок. с. Недогарки	49.161033	33.25964	14.03.2023	1 особина
--	--	49.164632	33.257258	19.02.2024	1 особина
--	Кременчуцький р-н, Полтавська обл., с. Недогарки	49.181873	33.252433	22.02.2024	Зграя – 10- 12 особин
--	Кременчуцький р-н, Полтавська обл., ок. с. Недогарки	49.16432	33.257094	01.03.2024	1-4 особини